

Gäller för: Verksamhet Specialistmedicin, Allergimottagning Sahlgrenska

Giltig från: 2025-12-02

Innehållsansvar: Maria Petersen, (marwa43), Vårdenhetschef

Giltig till: 2027-12-01

Godkänd av: Björn Lindkvist, (bjoli6), Verksamhetschef

Allergologi – Födoämnesprovokation läpprovokation

Förändringar sedan föregående version

Verksamhetsnamn korrigerat.

Bakgrund och syfte

En läpprovokation föregår ofta en provokation med normalportion. Den utförs på patienter med ett positivt specifikt IgE test eller hudtest eller anamnes på förväntade allvarliga symtom.

En negativ läpprovokation bör följas av en provokation med normalportion. Vid efterföljande normalportion kan första steget (tugga och spotta ut) hoppas över.

Förutsättningar

Sjuksköterskor och dietister Allergimottagningen, verksamhet Specialistmedicin, område 6, Sahlgrenska Universitetssjukhuset ansvarar för att utföra arbetet enligt gällande rutin.

Vårdenhetschef allergologi ansvarar för att rutinen är känd och följs.

Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar/lagar.

Förberedelser

Inför kallelse

- Kontrollera att provsvar från allergitester (specifika IgE i serum och/eller hudtest) samt förväntade symtom på aktuellt födoämne finns dokumenterade i journalen
- Kontrollera att ansvarig läkare gjort en skriftlig ordination.

Utförande

Vid provokationen bör man använda ett så rent födoämne som möjligt och i den form som patienten tidigare reagerat på. Vid misstanke om reaktioner för vete, råg eller havre bör man provocera med värmebehandlat födoämne (till exempel idealmjöl, rågflingor, havregryn), eftersom de flesta livsmedel där dessa ingår serveras värmebehandlade.

Förberedelser – Beredning av födoämne:

Form	Exempel på födoämne	Beredning
Fast form	Jordnöt/nöt	½ nöt där ytan ruggats upp med kniv
	Ägg, kokt	½ tesked kokt ägg
	Torsk, kokt	½ tesked
Flytande form	Dryck	Vik ett läskpapper 2 gånger och doppa det till hälften i drycken
Pulverform	Idealmjöl	½ tesked blandas med några droppar vatten till en pasta som läggs på läskpappret

Genomförande

- Inspektera ansikte och munhåla.
- Cirka ½ tsk av det fasta födoämnet placeras mot slemhinnan på insidan av underläppen och hålls fast med ett läskpapper eller en handske.
- Vid flytande födoämne, vik läskpapperet 2 gånger och doppa det till hälften i vätskan.
- Avlägsna födoämnet/papperet efter 2 minuter.
- Efter 15 minuter görs en bedömning.
- Vid provokation med nötter behöver läskpapper inte användas.

Bedömning

Symtom i ansikte och munhåla noteras i protokoll enligt följande:

- Rodnad
- Blåsor
- Svullnad
- Utslag

- Rinit och konjunktivit
- Patienten skall observeras under hela provokationen och får ej lämna mottagningen
- Vid reaktion ska ansvarig läkare kontaktas.
- Dokumentera reaktionen.
- Patienten ska kvarstanna på mottagningen tills reaktionen gått tillbaka.

Avsteg från rutin

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO, där aktuell linjeförord ansvarar för utredning, åtgärd och uppföljning

Uppföljning

Uppföljning, utvärdering och revidering av rutindokumentet ska ske vid behov, dock senast två år efter godkännande. Ansvar för revidering har vårdenhetschefen öppenvård eller av denne utsedd person.

Arbetsgrupp

Rutinen framtagen av: Helen Jägsmyr, sjuksköterska
Allergimottagningen.

Denna version reviderad av: Mona Palmqvist, Överläkare allergologi.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Specialistmedicin, Allergimottagning
Sahlgrenska

Innehållsansvar: Maria Petersen, (marwa43), Vårdenhetschef

Godkänd av: Björn Lindkvist, (bjoli6), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9788-135611145-71

Version: 7.0

Giltig från: 2025-12-02

Giltig till: 2027-12-01